

MAGYARSAÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: Egy óra kor. 1.-	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre ——— 3.-	Negyedévre ——— 3.60
Félévre ——— 6.-	Félévre ——— 7.-
Egész évre ——— 12.-	Egész évre ——— 14.-

Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.

A lap megjelenik hétfő kivételével mindennap.
Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség
Telefon száma 54-67.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28
Hirdetések petit számítással, díjszabás szerint.
Apró hirdetések ára: egy sor 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

Port-Arthur.

Budapest, augusztus 1.

A krími háború idején, 1854-ben, az angol és a francia egyesült fegyveres erők éppúgy ostromolták itt Európában Szebasztopot, mint most a japán haderő szorongatja a Sárga-tengeren Oroszország keleti hatalmának megerősített pontját, Port-Arthurt.

Ami híreket a japán cenzura átérteszt a nyilvánosságba, mind arról szól, hogy Port-Arthur az ellentállás végső pontjához érkezett. A szorgos japán ellenőrzés valóra váltott olyasmit, ami e háború előtt szinte hihetetlennek látszott: a harc legizgalmasabb epizódjáról, Port-Arthur véres, kemény ostromáról, mely hetek óta a fegyveres vitézek százezrét foglalkoztatja, úgy szólván semmi hírt sem kapott a világ. Mintha nem is a XX. században élnénk s mintha táviró és telefon ismeretlen fogalmak volnának.

Pedig Port-Arthur eleste többet fog jelenteni Oroszországra, mint Mandzsuriá elvesztése. Hiszen Mandzsuriá még nem is Oroszországa, az orosz csapatok csak a szibériai vasut őrizetének örve alatt maradtak meg Mandzsuriában akkor, amikor a Kína ellen intézett nemzetközi akcióban részt vett összes hatalmak visszavonták csapataikat Kinából. Oroszország akkor úgy gondolta, hogy Mandzsuriá megszállásáért Angliá nem mer majd háborút indítani, mert ezt a hatalmat a búr háború viszonyai nagyon kimerítették. Arra meg nem is gondoltak Szent-Pétervárott, hogy Mandzsuriá miatt Japán indíson akciót. Szóval Oroszország bizott a nemzetközi politikai helyzetben, bizott a tekintélyében s a szerencséjében.

Ma már más milyen a hangulat az orosz fővárosban. A nagyratörő tervek hirdetői letörtek, a bizalmat s a reménységet kishitűség váltotta fel a lelkekben. Ma már szívesen visszavonnák a csapatokat Mandzsuriából, a szibériai vasutat is a sorsára bíznák vagy nemzetközi megegyezést keresnének e kérdésben, csak Port-Arthurt tartathatnák meg s Dalnit kaphatnák vissza az oroszok. Mert felismerték az orosz politikusok, hogy Port-Arthur elestével, akár kikötik a japánok, akár nem, az orosz hatalomnak az Amur folyón túl nincs mit keresnie.

Beavatott londoni körökben még másról is beszélnek. Arról tudniillik, hogy az orosz szabad flotta kalózái csak azért tartóztatják fel az angol hajókat, hogy Angliát *fegyveres fellépésre* kényszerítsék, mert Japántól és Angliától legyőzöttné mindenesetre csekélyebb vereséget jelentene Oroszországra, mintha csupán a mikádó seregei vesznek erőt rajta.

Akárhogy is van a dolog, Port-Arthur eleste, úgy látszik, véget fog vetni a háborúnak. II. Miklós cár lemond a kelet-ázsiai terjeszkedés politikájáról s talán utódjaira bizza, hogy próbálja-

nak szerencsét ottan; II. Miklós hozzátold a Nagy Péter cár végrendeletéhez egy kodicillust. Nagy Péter Konstantinápoly elfoglalását, II. Miklós a Sárga-tenger meghódítását, a Kinában való szupremácia kiküzdését bizza az utókorra.

Port-Arthur eleste azt fogja jelenteni, hogy a Sárga-tengeren szabaddá válik a kereskedelem az összes nemzetek számára s Kína gazdasági meghódítása sem az oroszok, sem a japánok monopóliumává nem válik. Mert ezentúl Japán fog parancsolni s Sárga-tengeren s a mikádó tanácsosainak lesz annyi eszköz, hogy az ugynevezett «nyitott ajtó» politikáját fogják követni. Mert a nemzetek szabad versenye mellett a japánok ügyes politikával a maguk előnyét mindig meg fogják találni.

Port-Arthur sorsának tehát sokkal nagyobb a világpolitikai jelentősége, mint volt annak idején Szebasztopotnak. Mert Port-Arthurtól függ a kínai kereskedelem szabadsága. Nekünk tehát gazdasági szempontból is az az érdekünk és óhajunk, hogy a Sárga-tengernek ez az egyik legfontosabb megerősített pontja minél hamarabb a japánok kezére kerüljön.

Budapest, augusztus 1.

A képviselőház augusztus 2-án, kedden délelőtt 10 órakor ülést tart, melyen folytatják a kultuszminisztérium költségvetésének tárgyalását és ha az idő engedi, áttérnek az igazságügyi tárcára.

Királyunk és az angol király találkozása.
A király tudvalevőleg a jövő hónap első felének vége felé Marienbadba utazik, ahol találkozni fog Edvárd angol királlyal. Ő felsége Marienbadban a Lugusland villában fog lakni, amely a város tulajdona. Edvárd király, miként a múlt évben, a Weimár-házban száll meg. Plunkett Francis angol nagykövet hétfőn Bécsbe érkezik Ferenc József és Edvárd királyok találkozásának előkészítésére. Az angol nagykövet augusztus 10-én titkára kíséretében Marienbadba utazik, hogy királyát odaérkezése alkalmával üdvözölje. Királyunkat gróf Goluchowski külügyminiszter kíséri el Marienbadba.

A Tisza-kormány rekonstrukciója. Mielőtt a képviselőház befejezné tanácskozásait, a nyári szünet előtt politikai körökben érdeklődéssel beszélnek a Tisza-kormány rekonstrukciójáról, mely állítólag még a nyáron bekövetkeznék. E hírek szerint a pénzügyminiszteri tárca üresedik meg legelőbb. Lukács László, akit tudvalevően családi ügyei bírnak a távozásra, — és ezekben augusztus 6-án a pénzügyminiszter esküvőjével döntő fordulat áll be — csak a költségvetés tárgyalását várja és azután lemond. Lemondásának elfogadása is augusztus 6-án jelenik meg a hivatalos lapban. Tárcáját Tisza István veszi valószínűleg át, aki helyett sógora, Sándor János államtitkár lesz az új belügyminiszter. Belügyi államtitkárok báró Vojnics István és Kristóffy József lesznek. Széll Ignác hosszú és érdemes pályafutás után e szerint a jól megérdemelt nyugalomba kerül.

Ha Tisza esetleg nem vállalja a pénzügyi tárcát, akkor Popovics Sándor lesz a pénzügyminiszter.

Az igazságügyi tárcában is bekövetkezik ószre a rég emlegetett változás; Plósz Sándor székét állítólag Szivák Imre foglalja el, bár némelyek még mindig emlegetik Hodossy Imrét is.

A legnagyobb szenzációt azonban a király személye körüli miniszter személyében bekövetkező csere fogja kelteni: Khuen-Héderváry helyébe, aki Calice konstantinápolyi nagykövet visszavonásával konstantinápolyi nagykövetté kinevezendő Burrián közös pénzügyminiszter tárcáját veszi át, a király ifj. gróf Zichy Jánost nevezi ki személye körül miniszternek.

Ezenkívül e hírek szerint az egyes minisztériumok keretében is fontosabb személyi változások lesznek, továbbá legközelebb Heltai Ferenc — kit udvari tanácsossá neveznek ki — elfoglalja Ludvig Gyula helyét az államvasutak igazgatóságában.

A fiumei horvát zászló. A zágrábi újságoknak még mindig a fiumei horvát zászló a kedves témája. Mindenféle argumentummal erősítgetik, hogy a magyar közvélemény jogtalanul háborodott fel azon, hogy a kormányzó az amerikai tengerészek tiszteletére adott ünnepen horvát lobogókat is tüzetett ki. Az «Agramer Tageblatt» egy budapesti táviratot közöl, amely szerint Tisza István miniszterelnök pénteken délelőtt hosszasan beszélt telefonon erről a dologról báró Roszner Ervin fiumei kormányzóval.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, augusztus 1.

Csodák csodája. A rekkenő hőség dacára is csak úgy feketéllenek a földszinti ruhatárak kalap-fogasai, illetve sárgulnak a szalmakalapok tömegétől. Olay Lajos, aki tíz órakor érkezett a Házba, alig tud magán uralkodni az örömtől és a folyosóra felérve, büszkén kiáltja a vele szembe jövő Klemen Bélának:

— Mégis csak nagy ember ez az Eötvös Károly, mindenki eljött ma, hogy meghallgassa.

Amde nem sokáig tart az öröm, mert mikor Perczel Dezső ugy feltizenegy felé megnyitja az ülést, mindössze huszan vannak az ülésteremben és Olay Lajos sehogy sem tudja megfajteni a talányt. Végre is Pozsgay Miklós megjelenése árulja el a titkot, amint egy esomó százkoronás bankjegyet számolgat kezéi között. Gázsi-nap van ugyanis és a tisztelt honatvák a földszintről csak a fölemeletig járják be a házat, mert a pénztári helyiség ott van elhelyezve, amint pedig kézhez vették a negyedévi tiszteletdíjat, azonnal távoztak is.

Akik mégis bekukkantottak a terembe, azok nem bánták meg, mert a vajda ugyancsak jó kedvében van. Vaskosabbnál vaskosabb dorongokkal üti a zeneakadémiát, amelyet a germanizálás főfőszékének minősít. Majd az egész ellenzék helyeslése közepette figyelmezteti a kormányt az 1848. évi XX. törvények végrehajtását illetőleg a törvény helyes értelmezésére, mely szerint a felekezeti lelkészek javadalmának kiegészítésére szárandó összegből csak annak az egyháznak lelkészei részesítendők segélyben,

amely felekezeti a magyarosodásnak híve, nem ellensége.

Utána *Bedőházy János*, *Gaal Sándor* szintén a felekezetek által fentartott iskolák rendszabályozását sürgették, végül pedig *Lendl Adolf* vette elő a leleplezések bőségszaruját és az ülés végéig folyton az ország pénzével üzött visszaélésekről beszélt, úgy hogy a kultuszárca általános tárgyalása még ma sem ért véget, hanem holnap is folytatódik.

Az ülésről szóló részletes tudósításunk a következő:

A képviselőház ülése.

Elnök: *Perczel Dezső*.

Jegyzők: *Daroczy Aladár*, *Dedovics György* és *Kovács Pál*.

Elnök az ülést megnyitja, hitelesíteti a mult ülés jegyzőkönyvét és előterjeszti az irományokat.

Gróf *Tisza István* miniszterelnök betereszti az utlevél-ügyben kibocsátott rendeletére vonatkozó jelentését.

Elnök: A jelentés ki fog nyomtatni, szétoztatni és előzetes tárgyalás végett a közigazgatási bizottsághoz utasítatik. Következik a napirend szerint

a közoktatásügyi tárca

részletes tárgyalása.

Eötvös Károly: Hiányosnak tartja a miniszter programját. A népiskolák kérdését csak futólag érintette, de bővebben nem terjeszkedett ki. Szóval feltétlen híve az állami iskoláknak, de viszont a felekezetektől sem vonja el azt a jogot, hogy iskolákat állítsanak fel. Nem az a cél, hogy a nemzeti ségeket tüzzel-vassal kipusztítsák, hanem őket a magyar állami eszmével megbarátoztatni, szép szerével beolvastatni. Beszélt a kultuszminiszter a művészetről, de megelégedett a zenéről. Azt hiszi pedig, hogy a zene sokban hozzájárul a nemzeti érzés emeléséhez. Példákkal bizonyítja, hogy nálunk a zenével határozottan germanizálnak, különösen a magyar királyi zeneakadémiában történik ez megdöbbentő módon. Ott nem szabad magyar érzelmeket nyilvánítani, csak németet és aki mégis merészel magyar zenét művelni, azt egyszerűen kitiltják az intézetből. (Ugy van! a szélsőbalon.) Szóval már tizenhárom évvel ezelőtt panaszkoltam el ezen sérelmeket, sajnos látja és tapasztalja azonban, hogy még ma sem állott be javulás ezen a téren. Kéri a minisztert, hogy erős kézzel fogjon hozzá a zene megmagyarosításához. (Helyeslés a bal és szélsőbalon.)

Attér a 48-ik évi törvényekre és hangsúlyozza, hogy annak egyik szakasza szerint az állam köteles a felekezeti iskolákat támogatni. Ezzel az állam jogot akart maga részére biztosítani a nemzeti nevelés terén és ilyen értelemben is azt végrehajtani. A protestánsok huszszor annyit terhet viselnek, mint az oláhok és szászok, pedig ezek hazaárulók. (Zajos helyeslés a baloldalon.) nem pedig hazafiak. A protestánsok képezik az ország nyelvhatárait és ezért

el kell követni mindent, ami megkönnyítse ezek terheit. Nem szabad a protestáns papok fizetésrendezését addig elhalasztani, mint azt *Tisza* akarja, vagyis a többi felekezeti papjaival egyetemben. Nem az 1848. évi XX. törvény cikk értelmében, hanem a magyarság joga alapján kéri a protestáns egyházak sorsának javítását. Nem fogadja el a költségvetést. (Helyeslés a bal- és szélsőbalon.)

Bedőházy János: A miniszter nem emlékezett meg programjában a felsőiskolai tanárok képesítéséről, holott jó volna, ha éppen e tekintetben igyekezne a kormány a nemzeti önállóság fenntartása érdekében oda hatni, hogy az egyetemi tanárok között ne legyenek olyak, akik nem magyar érzelműek. A magyar ifjak nevelése sem nem célszerű, sem nem okzerű. Nagy igényeket támasztanak velük, mint a *Ferenc József intézet* és a miniszterre annak megítélését, vajjon az intézet a kormányzatában, vagy a szervezetében van a hiba. Nem helyesli a polgári iskoláknak hét osztályra leendő kibővítését, mert ez csak újabb akadály a kenyérkeresésben. Nem szavazza meg a költségvetést. (Helyeslés a baloldalon.)

Elnök az ülést 10 percre felfüggeszti.

Szünet után.

Elnök az ülést újból megnyitja.

Gaal Sándor: A kormány nem érdemel bizalmat, mert a kultuszárca alá harminc-negyven milliót tudott csak a milliárdnyi költségből fordítani, pedig éppen ez a tárca az, amely nemzeti szempontból is feltétlenül nagyobb segíelyezést igényelhet. Az 1848. évi XX. t. cikket akként kívánja végrehajtani, hogy csak azon egyházak részesüljenek állami segíelyben, amelyek az állami egység ellen nem vétének, akik hazafias munkát végeznek. (Zajos taps és helyeslés a szélsőbalon.) Az új népiskolai törvényben azt a rendelkezést kívánja felvételni, hogy az állam a nemzeti iskolákban minden téren felügyeleti joggal legyen felruházva. (Helyeslés a bal- és a szélsőbaloldalon.) Csakis akkor lehetséges elejét venni annak a borzasztó sok visszaélésnek, melyeket a nemzeti iskolákban üznek. Példákkal illusztrálja a nemzeti iskolákban divó magyargyűlöletet: többek között felemlíti, hogy egy felekezeti nemzeti iskola tanítónője egy majális alkalmából szegyeszemre hazakergetett egy gyermeket, mert az magyar zászlócskával jelent meg.

Visontai Soma: Szinte hihetetlen.

Kubik Béla: Hol történt ez?

Gaal Sándor: Szászrégenben történt. Mikor pedig az apa kérdőre vonta a tanítónőt eljárásáért, megjegyezte egyúttal, hogy fiának joga volt a magyar zászlót kézbe venni, mert Magyarországon ez szabad. A tanítónő azonban ezt válaszolta: «Uram csalódik, ez itt nem Magyarország területe. (Nagy zaj és felkiáltások a szélsőbalon: Gázság!) A felekezeti nemzeti iskolák tankönyvei revizióra szorulnak, nehogy a jövőben is előfordulhasson az a szegyesletes dolog, hogy Rákóczirol, mint forradalmárol, igen lealacsonyítólag beszélhessen a történelmi tankönyvünk. A földrajzi könyv is hibás, mert abban tévesztő tanok vannak hirdelve Magyarország terü-

letéről. Szóval teszi a *Gusztáv Adolf*-egylet működését, amely felekezeti cégér alatt a germanizálást folytatja hathatósan. A kormány minderről semmit sem tud és így bizalommal nem is viseltetik. (Zajos helyeslés a bal- és szélsőbalon.)

Lendl Adolf: A közalapítványok helyesebb kezelését sürgeti, mert ma nem is lehet az egyetemen kívül tudni, hogy azok mit jövedelmeznek. Majd a tankönyvekkel üzött visszaélésekkel foglalkozik és a szülők érdekében kéri a minisztert, hogy ezen ügyet rendezze, ne engedje meg, hogy annyiféle tankönyv legyen, ami egyesek zsebébe lehet jó, de a szülőkét borzasztóan zsarolja, ne engedje meg, hogy a könyveket az bírálja meg, aki máskor maga is ír és őt ugyanaz bírálja, akit ő bíralt meg.

A tanszerek terén is egyeduraltat gyakorol egy «tanszer-király» (Derülttség.) és a dologban az a legfeltűnőbb, hogy ezt a vállalkozót a miniszterium protegálja. Részletesen ismerteti a vállalkozó árjegyzékeit, amelyeket a miniszterium jóváhagyott és így ajánlott az összes iskoláknak. Kéri a minisztert, hogy intézkedjék az általa vezetett esetekben. A költségvetést nem fogadja el, hanem határozati javaslatot terjeszt elő, melyben utasítatni kéri a kormányt az iránt, hogy terjesztszen be kimutatást a közalapítványi birtokok bérletéről. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Elnök a vitát félbeszakítja s megállapítja a holnapi ülés napirendjét és az ülést három órakor bekezeszti.

Az orosz-japán háború.

Budapest, augusztus 1.

Most már nemcsak a harcúeren, hanem Oroszországban is észlelhető a veszteségek demoralizáló hatása.

A dasicsaoi veszteségért egyedül Kuropatkin okolják, akinek visszavonulásában már Pétervárott sem biznak. Csapatereősítésekre sem számíthat Kuropatkin, így az előző jelekből következtetve Kuropatkin hadserege súlyos katasztrófa előtt áll.

Olyan jelentések is érkeznek, melyek arról adnak hírt, hogy Kuroki előcsapatai *Mukden alá értek*.

Port-Arthur eleséséről is érkeznek jelentések, de ezeket a híreket többször megcáfolták.

Mai jelentéseink a következők:

Keller tábornok elesett.

Szentpétervár, aug. 1.

A hivatalos orosz távirati ügynökségnek jelentik a harcúerről, hogy *Keller* orosz tábornokot egy japán granát megölte.

Az albatrosz.

Charles Baudelaire.

A hajóslegénység néha, mulatságul,
Egy-egy albatroszt fog. E roppant madarak
Némán, közönyösen kísérik a hajót,
Mely a fénylő tenger árjain elhalad.

Ott, a földézetten a szegény rabmadár
Bambán, esetlenül, tétovamód járda!
S nagy, fehér szárnyait oldalt lecsüggesztve,
Lomha evezőként hurcolja magát.

Az a büszke madár most mily gyámoltalan!
Az a pompás állat mily rút, nevetséges!
Ha tipeg: egy matröz sántítva gúnyolja,
Másik a pipáját verdesi csöréhez.

A költő is olyan, mint e viharomadár,
Kit, ha rabul ejtett, kacag a legénység:
Fénylő világából a tömegbe lökve
Nagy, súlyos szárnyai gátolják menését.

Endrődi Sándor.

Az álomkór.

Írta: dr. Gorka Sándor.

Nem arról az alapján ártatlan idegbajról, az álomkórúgról van szó, mely ideigóráig hosszabb álomba ejti az embereket, sem a nónáról, amely állítólag járványként lépett fel itt-ott évek előtt.

Ez az álomkór egy veszedelmes betegség, amely néhány év óta Afrika négerreit tizedeli.

Az ugyszólván mindig halállal végződő betegség levertséggel, szédüléssel s gyakran fej-, hát- és végtagfájdalmakkal kezdődik. A beteg kedélye megváltozik, munkakedve megcsappan! ha nagy nógratásra dolgozik is, csakhamar kimerül, időnként pedig ellenállhatatlanul erőt vesz rajta az álomság. Később az álomság tartama mindinkább hosszabbodig s hovatovább sürűbben jelentkezik. A beteg járása bizonytalan, részeg emberéhez hasonlóan támolygó; ajka, nyelve és keze állandóan reszket; testhőmérséke és érverése csökken. Azonkívül szabálytalanul jelentkező lázak gyötrik, mely alkalommal a hőmérsék 39-40° C.-ra emelkedik, az érverés pedig tetemesen gyorsul.

A betegség későbbi folyamán a tünetek még szembeötlőbbek. A beteg ugyszólván folytonosan alszik. Csak igen erős ébresztgetésre emelkedik fel kissé fekvőhelyéről; ételt és italt nem kíván, bár étvágya és emésztése egészen rendes; sokszor evés közben is hirtlenül elalszik. A betegség utolsó stádiumában feltűnő a lesoványodás, az érverés rendetlen, gyors s alig érezhető, az arc puffadt, a szájból szüntelenül folyik a nyál, a bőr száraz és érdes, az álom pedig egyre mélyül, végre észrevétlenül, csendesesen beáll a halál.

A betegség tartama 20 nap és egy év között váltakozik, de ritkábban, gondos ápolás mellett, 2-3 évre is terjedhet.

Ez az igazán rettenetes betegség csak a négerreket támadja meg. *Ferguson* Brit-Guayanában bennszülett indiánusokon is észlelte; azonban

egy ezen, mint más fajhoz tartozó embereken megfigyelt esetek másfajta betegségeknek bizonyultak. A csecsemők kivételével minden más kóru néger meglep, de legnagyobb mértékben a 10-20 évesek sorából szedi áldozatait.

A betegséget *Winterbottom* már 1793-ban észlelte. Járványszerűleg először 1870-ben Musurában jelentkezett, ahol rövid időn belül kétszáznál többen pusztultak el benne. 1897-től egyre nagyobb és veszedelmesebb mértékben terjedt Afrika nyugoti partjain és a Kongo folyó mellékén. A mult évben egyedül a Kongo mellékén meghalt négerrek száma a 10.000 et is jóval meghaladja. Angolában egész falvak kihaltak. Ugandában, az aránylag kis Busoga kerületben, hat év alatt mintegy 20.000 javakorbéli embert vitt sirba. Jelenleg Afrika nyugoti partjain Szenegaltól Angoláig és a Kongo mellékén, továbbá Ugandában, egyes körülírt kis területek kivételével, mindenütt otthonos. Afrikán kívül előfordul még a francia Antillákon, a Bahama-szigeteken és Braziliában, azonban ez utóbbi helyen is csak a Nyugat-Afrikából betelepített négerreken észlelték.

Az egyre rohamosabban pusztító veszedelmes betegség tanulmányozására az érdekelt francia, angol, belga, spanyol és portugál kormány expedíciókat szervezett. A kiküldött orvosok egész sora látott a különös betegség buvárlatához, okát azonban csak a legújabb időben sikerült *Castellaninak* kifürkészni. Előtte az álomkór a malária, illetőleg a beri-beri-nek nevezett vérmegbetegedésen alapuló járványos betegség egyik formájának tartották.

Togo jelentése.

Tokio, aug. 1.
(Reuter.) Togo tengernagy elkésve érkezett jelentése beszámol egy ütközetről, mely torpedónaszádok és egyéb kis járművek között folyt le július 24-én. A japánok három torpedót lőttek ki, amelyek felrobbantak. Az ütközet eredményéről nem tudni közelebbi adatokat. Kőd volt. Úgy látszik, hogy Togo jelentése megerősíti ama kínai részről eredt híresztelést, hogy két orosz torpedónaszádrömbölő elsüllyedt.

Port-Arthur elesett?

London, augusztus 1.
Csifuból Shanghaion át táviratozzák, hogy Port-Arthur elesett. A japánok 11 ezer embert veszítettek. Londonban ennek a hírek megerősítése gyanánt tekintik azt a jelentést, hogy az angol hajóraj a Pecsili-öbölben már Vejrhájvejbe ért, mert a brit flottának az volt az utasítása, hogy csak Port-Arthur elfoglalása után menjen Vejrhájvejbe.

London, augusztus 1.
A Reuter-ügynökség jelenti Csifuból: Egy idevaló japán kereskedő egy szavabihető kínaitól azt az értesítést kapta, hogy a japánok Port-Arthur előtt, az Arany Szarv kivételével az összes állásokat elfoglalták, miközben mindkét fél óriási veszteségeket szenvedett. Bár az orosz hírszerző iroda tagadja, hogy Port-Arthur elesett volna, mégis hiszi, hogy a japánok erősen előrenyomultak. Másrészt kínaiak, akik Port-Arthurt pénteken hagyták el, azt a hírt terjesztik tovább is, hogy a várost bevették. A bombázás, amely kedden kezdődött, csak pénteken csökkent, amikor a japánok az utolsó erődítményeket is megrohták.

A háboru eshetőségei.

Szentpétervár, aug. 1.
Az udvar most nagyon pesszimistikusan nézi a háboru eshetőségeit. Elismertik, hogy a dasicsaói vereség, amelyben az oroszok részén 2000 ember esett el, nem véletlen műve, hanem szűkszerű következménye a züllött viszonyoknak. A dasicsaói vereséget az udvar teljesen Kuropatkinnak tulajdonítja, aki maga vezette a csatát. Kuropatkin iránt a bizalom teljesen megrendült.

A legmagasabb körökben általános a fejvesztettség, a lehangoltság. Már abban sem reménykednek, hogy Kuropatkinnak katasztrófa nélkül sikerüljön Mukdenbe visszavonulnia. Támadásról jó ideig szó sem lehet, mert segítő csapatokat most nem lehet szállítani. Naponként mindössze száz ember juthat a harctérre, a jövő héten pedig egyáltalán nem küldhetnek Kuropatkinnak erősítő csapatokat, mert a vasutak teljesen igénybe vannak véve azzal, hogy 300.000 ember számára eleséget és municiót szállítsanak.

A rossz táplálkozással, alkoholizmussal, rosszul elkészített mainogyókr mérgező hatásával való magyarázatok is teljesen elhibázottak bizonyultak, mert az adatok mindinkább arra utaltak, hogy a betegséget csak élősködők (paraziták) okozhatják.

Castellani 1902-ben élő ember cerebrospinális nedvét, vagyis azt a folyadékot, mely az agy- és gerincagyvelő üregét tölti ki, leszűrte s az üledéket mikroszkóppal megvizsgálta. A vizsgálat arra a meglepő eredményre vezetett, hogy az álmokóros emberek cerebrospinális folyadékában töménytelen mennyiségben apró, egysejtű, a Trypanosoma nembe tartozó véglények fordulnak elő, melyeket azután Kruse — fölfedezőjük tiszteletére — Trypanosoma Castellani néven vezetett be a tudományba.

Jellemző, hogy ez a veszedelmes bacillus csak a négerék cerebrospinális nedvében tud tenyészni, a többi emberfajta teljesen érintetlenek és hozzáférhetlenek vele szemben.

Az álmokórt okozó Trypanosomák fejlődéséről ez idő szerint még alig tudunk valamit. Az angol buvárok csupán azt állapíthatták meg, hogy az álmokórt okozó Trypanosomákat a Glossina palpalis nevű csecselegy terjeszti és oltja az ember vérébe. E légyfajta földrajzi elterjedése teljesen megegyezik az álmokóréval. Ahol hiányzik, ott ismeretlen az álmokó is. Azonkívül az átoltásról kísérletileg is meggyőződtek, amennyiben az álmokóros betegek véréből szívó legyekkel egészséges majmokat csipetnek meg, minek következtében a majmok is álmokórra estek.

A legközelebbi napokban egy nyolc vagonból álló vonat indul a harctérre orvosszerekkel és egy egészen felszerelt konzerv-gyárral, amely napjában 200.000 doboz konzervet lesz képes gyártani.

Japánok előrenyomulása.

London, aug. 1.
Niucsvangból táviratozzák, hogy Haicsöng felől erős bombázás hallatszik.

Karbinban.

London, aug. 1.
Csifuból táviratozzák: Egy amerikai kereskedő, aki Karbinból érkezett ide, beszéli, hogy Karbinba 22 ezer főnyi orosz sereg érkezett, amely bőven el van látva gabonával és eleséggel. A kínaiak segítik az oroszokat és temérdek gabonát szállítanak Karbinba az oroszoknak.

Az első orosz hadtest.

Páris, augusztus 1.
Az Echo de Parisnak táviratozzák Pétervárról, hogy az első orosz hadtestet nem rendelik vissza Liaojangban, hanem Vladivosztkba küldik.

A Japánok Mukden alatt.

Szentpétervár, augusztus 1.
Megerősítik azokat a híreszteléseket, amelyek azt újságolják, hogy Kuroki előcsapatai Mukden alá értek.

Japánok vesztesége.

London, augusztus 1.
Tokiói jelentés szerint a japán sereg vesztesége Dasicsaonál 12 tiszt és 136 közlegény volt; a sebesültek száma: 47 tiszt és 848 közlegény.

Tokio, aug. 1.
A japánok vesztesége Dasicsaonál, mint ahogy azt végeképpen megállapították, a következő: elesett 12 tiszt és 536 főnyi legénység, megsebesült 47 tiszt és 648 egyéb katona.

Elpusztult orosz hajó.

Niucsvang, aug. 1.
(Reuter.) Hír szerint elpusztították a Szivucs nevű orosz ágyunaszádot a Liaojang folyamon a város fölött 30 mérföldnyire. Haicsöng irányából erős, tartós tüzelést hallanak.

Szaharov tábornok jelentése.

Szentpétervár, aug. 1.
(Hivatalos.) Szaharov tábornoknak a vezérkarhoz intézett tegnapi keleti távirata jelenti: Ma délig a mandzsországi hadsereg harcélén mi sem változott. Hadseregünk déli arcvonalával szemben jelentékeny japán haderők összpontosulnak. 29-én japán csapat vonult előre dél felől, de csak a Kai-siangtungtól keletre lévő vasúti vonal közelében lévő utzorost szállotta meg. Vinucsön irányában megállapították, hogy ellenséges csapatok vonulnak előre az arcvonal közepéből és a kahualingi állásunk baloldala felől. Az ellenség előrevonulását, mely portyázás jellegű volt, állásunkból intézett fegyver- és ágyútűzzel tartóztattuk fel.

A londoni követség Oku tábornok egy táviratát közli, amelyben arról tesz jelentést, hogy a japán hadseregnek Dasicsaora 24-én intézett támadásakor részünkről mintegy öt hadosztály száz ágyúval vett volna részt a küzdelemben és hogy a japánok állásainkra intézett támadás után kiűztek volna bennünket állásainkból Dasicsaó felé. Valósággal azonban részünkről sokkal kisebb hadsereg ütközött meg. Állásunkat csak ama szándékkal foglaltuk el, hogy az ellenséget feltartóztassuk, nem pedig, hogy nyakasan védekezzünk. A japánok tényleg több támadást intéztek, de azokat este beszüntették, bár a puskatűz késő éjjelig tartott. Állásainkat megtartottuk és csak azért vonultunk ki azokból, mert a parancsnok nem tartotta lehetségesnek, hogy a másik oldal küzdelemben bocsátkozhassunk, mivelhogy tizenhat kilométer kiterjedésű állást kellett neki védelemnie. Csapatainknak állásaikból való visszavonulása nagy meglepetés volt a japánok számára.

Ujabb ütközet.

Niucsvang, aug. 1.
Haicsöng környékén elkecseregett ütközet folyik.

Az «Arabia» ügye.

Szentpétervár, aug. 1.
Vladivosztkban ma ült össze az elközbírási választott bíróság az «Arabia» feltartóztatása és átkuatása miatt.

Elfogott orosz hajók.

London, augusztus 1.
A Daily Telegraph jelenti Tokióból 29-éről: Az Assagi című lap tudósítójának egy távirata szerint július 24-én két nagy, 6-6000 tonnás orosz gőzös hagyta el a kőd védelme alatt Port-Arthurt egy torpedónaszádrömbölő kíséretében. A hajón több polgári személy is volt. Az ostromló japán hajóhad torpedónaszádrömbölői észrevették a hajókat, mikor a kőd szétfoszlott. Az oroszok fehér lobogót vontak fel. A két gőzös, valamint az orosz torpedónaszádrömbölőt a japán hajóhad kiinduló pontjára vezették.

Ujabb orosz mozgósítás.

Szentpétervár, augusztus 1.
A hadügyi kormány ma rendelte el a 3., 4. és 8. hadtestek mozgósítását.

Az orosz önkéntes flotta.

Suez, augusztus 1.
Az orosz tengerészeti parancsnokság a Gneisenau nevű német gőzös útján utasítást küldött az orosz önkéntes flotta hajóinak.

Konstantinápoly, augusztus 1.

Valótlanok a lapok ama hírei, hogy folyton újabb lépéseket tesznek és jegyzéket váltanak az orosz önkéntes hajóhad hajóinak a tengerszoroson való átvonulása ügyében. Erre vonatkozólag eszmecsere most csak London és Szentpétervár között történik, de annak még nincs vége.

Ütközet orosz és japán flotta között.

London, augusztus 1.
Tokióba érkezett jelentés szerint a vladivosztki flotta a Csusima-uton megtámadta Kamimura hajóraját, amely a vladivosztki hajórajt leste. A három japán cirkálóhajó közül egy erősen megsérült, sőt hír szerint már el is süllyedt, a többi cirkálóknak gyorsjárata voltuknál fogva sikerült elmenekülniök. A japán hajók annyira megsérültek és gépeik használhatatlannak váltak, hogy a vladivosztki hajóraj eljuthatott a tokiói öbölbe.

Kínaiak fosztogatása.

Tokio, augusztus 1.
Niucsvangból táviratozzák, hogy a kínaiak az orosz csapatok elvonulása után raboltak, pusztítottak és a kikötőben az építményeket lerombolták, mignem a japán lovasság odaért és helyreállította a rendet. A kínaiak minden üzletet kifosztottak. A külföldiek sürgősen kértek katonaságot vagyunk őrizetére. A japánok tegnap átvették a város igazgatását, amelynek élén Watonable vezérkari ezredes áll. Watonable kitűnően beszél angolul és franciául, európai műveltségű katona és Tiencsinben a vezérkarhoz volt beosztva.

A Knight Commander ügye.

London, aug. 1.
A Reuter-ügynökség jelenti Szentpétervárról: Az angol nagykövetség eddig még nem kapott feleletet az orosz kormánytól a Knight Commander ügyében. A nagykövetségnek azonban egyáltalán nincs oka annak a feltevésére, hogy a Hartingen nagykövetnek adott biztosításokat lojálisan nem teljesítik. A Reuter-ügynökség képviselőjével ma közölték, hogy Skridlov tengernagy a Knight Commander esete miatt megváltoztatott utasításokat kap.

A vladivosztki helyőrség.

Páris, augusztus 1.
Az Echo de Paris jelenti Pétervárról: Megerősítést nyer az a hír, hogy az első hadtest, amely jelenleg Liaojangban van, a jövő héten Vladivosztkba megy, hogy az ottani helyőrséget megnagyobbítsa. A Petit Parisien egy tokiói jelentése szerint Kuroki előőrsége már Mukden közelében van.

Török tiszték a harctéren.

Konstantinápoly, augusztus 1.
A porta elhatározta, hogy az orosz és a japán öhadiszállásra tiszteteket küld és erre vonatkozólag epéseket is tett már.

Plehve meggyilkolása.

Budapest, augusztus 1.
Tegnap temették el Szentpétervárott Plehve belügyminisztert. Temetésén a hivatalos világvett részt, de a részvét nem kísérte utolsó útjára a meggyilkolt államférfiut.

Ezalatt az orosz rendőrség folytatja munkáját, nap-nap után történnek újabb elfogatások, de a gyilkosság elkövetőit, illetve bűnrészeseit hiába keresik. A gyilkos kilétét sem tudták megállapítani s így nem lehetetlen, hogy ártatlanok elítélése vagy száműzetése mellett a gyilkosság valódi részeseit nem sikerül kikutatni az orosz rendőrségnek.

Plehve temetése.

Szentpétervár, aug. 1.

Ma gyászistentiszteletet tartottak Plehve miniszterért. A cár, az özvegy cárné, a nagyherceg trónörökös, a nagyhercegek és nagyhercegnők, az összes miniszterek és a diplomáciai testület jelenlétében. Az egyházi szertartás után, amelyet Antonio metropolita végzett, a holttestet a temetőbe szállították. A cár és a cárné táviratilag fejezték ki őszinte részvételüket Plehve özvegyének.

A merénylet hatása.

Berlin, augusztus 1.

Pétervárról táviratozzák, hogy az orosz udvarra lesújtólag hatott Plehve meggyilkolása. A legnagyobb körök csak most látják tisztán Oroszország kétségbeesett helyzetét. Most már azok is, akik teljes bizalommal viseltettek Plehve terveiről, hangoztatják, hogy a rendszerben alapos változásnak kell történnie.

A merénylő.

Szentpétervár, augusztus 1.

Plehve gyilkosát állítólag Bergcorpnek hívják és foglalkozására nézve tanuló. Hir szerint a rendőrség letartóztatott egy finn diákot, aki ellen alaposnak látszik a gyanu, hogy cinkostársa a Plehve gyilkosának.

TÁVIRATOK.

Francia választások.

Páris, augusztus 1. Tegnap voltak a törvényhatósági új választások. A Havas-ügynökséghez érkezett jelentések szerint 1442 választás közül 505-nek az eredménye ismeretes. Megválasztottak 324 kormánybarát köztársaságit, 94 ellenzéki köztársaságit és 49 konzervatívot, 35 pótválasztás szükséges. A kormánybarát köztársaságiak nyernek 46 mandátumot, veszítenek. A megválasztottak között van Combes miniszterelnök és Monegot és André tábornok miniszterek. — Újabbban jelentik: Eddig 866 választási eredmény ismeretes. Megválasztottak 541 kormánypárti és 189 ellenzéki köztársaságit, 81 konzervatívot. Pótválasztás 55 lesz. A kormánypártik 64 mandátumot nyernek és 25-öt veszítenek.

Előfizetési fölhívás!

1904. évi auguszt. hó 1-ével új előfizetést nyitunk a *Magyarságra*, miért is kérjük azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése e hó végén lejár, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb intézkedni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék.

Lakhelyüket változtató t. előfizetőinket pedig az új lakhely bejelentésére kérjük.

T. előfizetőinknek ezentul is megküldjük vasárnaponként rendes heti szépirodalmi mellékletünket a

Magyar Családot,

mely hivatva van szórakoztató és tanulságos elbeszéléseivel és költeményeivel e lap közönségét még szívesebben összeköttetésbe hozni kedvelt lapjával.

Kedvezményes előfizetési áron küldjük t. előfizetőinknek az

Urambátyám

egyetlen magyar társadalmi élelclapot, melyet t. előfizetőink 4 korona helyett 3 korona negyed évi előfizetési díjért kapnak és a

Budapesti Bazár

magas irodalmi színvonalu, dus tartalmu, legolcsóbb magyar modern divatlapot 1.50 K helyett 1.30 K negyedévi előfizetési díj mellett.

A «Magyarság» előfizetési árai:

Helyben:		Vidékere:	
Egy óra	1.— K.	Egy óra	1.20 K.
Negyedévre	3.— «	Negyedévre	3.60 «
Félévre	6.— «	Félévre	7.— «
Egész évre	12.— «	Egész évre	14.— «

Az *Urambátyámra* és a *Budapesti Bazárra* előfizetni a *Magyarság* postautalványán is lehet. Mutatványszámot megismerés céljából kívánatra készséggel küldünk.

Kérjük azon t. előfizetőinket, kiknek a lap elkésve érkezik vagy rendellenül kézbesítettik, bennünket értesíteni sziveskedjenek, hogy megfelelően intézkedhessünk.

Tisztelettel

a «Magyarság» kiadóhivatala.

NAPIHIREK.

Budapest, augusztus 1.

— (Időjárás.) A levegőnyomás eloszlása lényegében változatlan. Európa időjárása meleg és száraz. Hazánkban az idő meleg, tulnyomóan derült és száraz jellegét megtartotta.

Jóslat:

Az időjárásban lényeges változás nem várható.

Hőmérséklet: + 27.4 C. fok.

— (Személyi hir.) Gróf Goluchowski külügyminiszter Vittelből, hol üdülés végett tartózkodott, Párisba érkezett.

— (A bolgár fejedelem Gömörben.) Rimaszombatból jelentik, hogy *Ferdinánd* bolgár fejedelem augusztus első felében Gömörbe érkezik és a pusztamezői vadászkastélyban fog megszállni. A fejedelem a kastély mellett egy nagyobb villaszerű épületet emeltet most kísérete részére. Fosadására Gömörben már most nagyban készülnek. Többek között megüditették a kastély falán levő vadászfeliratokat is, amelyeket annak idején Jókai Mór fogalmazott meg magyar és német nyelven.

— (Fítel Frigyes herceg és a bonni egyetem.) Fítel Frigyes herceg, Vilmos császár második fia szombaton bucsuzott el ünnepiesen a bonni egyetemtől, miután az abszolútúriumot megkapta. A prorektor üdvözlő beszédét a fiatal herceg néhány meleg bucsuszóval köszönte meg. Kijelentette, hogy soha el nem fogja feledni azt a négy félét, amit a bonni egyetemen töltött.

— (Az amerikai flotta elindulása Fiuméből.) Az amerikai flotta szombat délután hagyta el a fiumei kikötőt. A flotta látogatásának utolsó napján még mindig nagy élénkség volt a városban. A flotta a tengernagy hajón adott jelre három órakor hagyta el Fiumét. Fiumében 23 tengerészt kellett rendőrség segítségével elfogatni, akik engedély nélkül kimaradtak a városban. Amikor a flotta Fiuméből el akart indulni, észrevették a 23 tengerész hiányát, jelentést tettek a rendőrségnek és kérték, hogy szállítsa őket vissza a hajóra. Az amerikai flotta egy-egy tengerész visszaszállításáért tíz dollárt ígért a rendőrségnek, amely mindent elkövetett, hogy a hiányzó tengerészeket előkerítse. Sikerült is 12-öt a kocsmákban összeszedni és azokat bárkákba ültetve, vissza akarta vinni a hadihajóhoz. Mikor már közel értek a flottához, a tengerészek visszafordították a csónakot és visszatértek a kávéházakba. Csak nagynehezen tudta a rendőrség a renitens tengerészeket visszaszállítani. Fiumében három tifuszeset fordult elő a hadihajón, a betegeket Triesztbe szállították a Magdolna-kórházba.

— (A finnországi merénylet áldozata.) Bobrikov meggyilkolása alkalmával elfogták a gyilkos Schumann Jenőnek atyját. Schumann volt szenátort is Pétervárra vitték. Stockholmi távirat jelenti most hogy Schumannt négyhetes fogság után szabadon bocsátották, de becsületszavát vették, hogy nem hagyja el Finnország területét. Schumann szenátort fogságának első napjaiban gyakran kihallgatták s bár semmi terhelő adatot sem találtak ellene, még sem bocsátották mindjárt szabadon. A fogság nagyon megviselte egészségét s ezért felesége több ízben

adott be kérvényt, hogy férjének sorsán valamit javítsanak. Legfőképpen e kérvényeknek tulajdonítható, hogy Schumannt szabadon bocsátották. Azok közül a finn egyetemi tanárok közül, akiket Bobrikov meggyilkolása alkalmával elfogtak, dr. Homen és Estlander professzorok még most is a börtönben ülnek, szintugy Schybergson bankigazgató is. Valamennyit Nisni-Novgorodba vitték. *Alsthan* és *Gummerus* tartózkodási helyét nem sikerült még kinyomozni. *Wrede* professzor még Oroszországban van de hozzátartozói remélik, hogy nemsokára megkapja az engedelmet a távozásra.

— (Elhárított vasuti szerencsétlenség.) Párisból táviratozzák, hogy egy mozdonyvezető és fűtő lélekjelenléte borzalmas katasztrófának vette elejét. A Páris és Calais közt közlekedő expresszvonat teljes gőzzel éppen a fliesvertoni pályaudvar felé rohogott, melyen nem szokott megállani. A vonaton volt *Teck* herceg is, a walesi hercegné fivére, tovább *Benckendorff* grófné is, a londoni orosz nagykövet neje. A pályaudvarnál pár órával előbb két mozdony ütközött össze, melyek pozdorjává törve hevertek a síneken. A jelzőket elfeledték tilosra állítani, így hát a rémes sebességgel közeledő expresszvonat borzasztó katasztrófa elé rohant. A mozdonyvezető azonban szerencsére — bár kissé elkésve — észrevette a síneken fekvő romokat és a legnagyobb erőfeszítéssel még idejében éppen a roncsok előtt megfékezte a vonatot. Azután leugrott, de oly szerencsétlenül, hogy élete komoly veszedelemben forog. A vonat utasai gyűjtést indítottak a derék mozdonyvezető javára.

— (Meggyilkolt belga hittérítők.) Sanghaiból táviratozzák, hogy az alkirály Csinampóban 10 napi határidőt szabott azoknak a gyilkosoknak kézrekerítésére, akik Ferrhagen katolikus püspököt és egy szerzetest megölték. A rendelet minden egyes gyilkos kézrekerítője számára 500 tael jutalmat tűz ki s kimondja, hogy ha a határidőre gyilkosok meg nem kerülnek, akkor az összes hatóságok és hivatalnokok fognak lakolni a gyilkosságért.

— (Gyászrovat.) Prágából jelentik: Waldstein Ernő gróf, az urakháza tagja ma reggel 83 éves korában elhunyt.

— (Korodi-Lutzot körözik.) A «Rendőri Közlöny» zsebtolvajai és egyéb fajta csirkefogói között ezuttal egy kiváló név is szerepel, aki nem más, mint a hírhedt zöldszász tanár és szerkesztő: *Korodi-Lutz* Lajos. Hazaáruló üzelméi miatt ugrott meg tőlünk, miután a marosvásárhelyi törvényszék a magyar állam ellen elkövetett igazgatás miatt egy évi államfogházra ítélte a képviselő urat, de ő bizony megszökött a büntetés elől.

— (Sikkasztás az általános betegpénztárnál.) A Budapesti Általános Munkásbetegsegítő-pénztárnál ismét sikkasztást fedeztek föl. Tudvalevő, hogy tavaly nagyszabású visszaélések történtek ennél az intézetnél s a kár százezer koronánál többet tett ki. A botrányos leleplezés után megszigorították az ellenőrzést, de — mint a mostani kövekezés bizonyítja — nem éppen kitűnő eredménnyel. Az új sikkasztást egy pénzbeszedő követte el, névszerint *Pollacsek József*. Eddig nyolcszázötven korona hiányt állapítottak meg. A bűnös ember ellen följelentést tettek a rendőrségnek, amely azonban nem bánhatott el vele érdeme szerint, mert *Pollacsek megszökött* a fővárosból. A budapesti kir. törvényszék most körözlelevelet adott ki az eltűnt pénzbeszedő ellen. Állítólag Amerika felé vette útját.

— (Ismét cápa.) A nyáron már vagy nyolc-tíz cápát láttak feltűnni a fiumei halászok a Quarneróban, de eddig csak egyet sikerült nekik szigonyra keríteni, amelyről aztán kitűnt, hogy nem is volt olyan veszedelmes szörnyeteg, mert nem tartozott a furdöz embereket evő cápák élelmetes családhoz. Egy ártatlan nagy orros cápa volt, amely messze elkerüli a furdözöket és csak a kisebb halakra tája ki hatalmas száját. Most több csöndes kánikulai hét elmúlása után izgalmas cápa fogást jelentenek *Fiuméből*. Kavatat kis tengerparti község előtt bukkant fel a napokban egy cápa, éppen nem barátságos szándékkal. A tengeri szörnyeteg furdözó gyerekek vették észre, amint a kikötő bejáratához közeledett.

Éktelen sikoltozásukra aztán az egész község összedült és az emberek gyorsan csónakba szálltak, hogy a cápa kézrekerítésére induljanak. A legügyesebb Petrics Pero halászbombardőr volt, aki az első szigonydobásra eltalálta a cápát. Utána Petrics Vince is halálos dőfést mért a megsebzett tengeri szörnyetegnél így sikerült a cápát élettelenül kihuzni a szárazföldre. A kifogott cápa mindössze csak 2 méter és 20 cm. hosszú volt és nem nyomott többet száz és egynéhány kilónál. Mikor felboncolták, a gyomrát üresen találták. Nagy éhség hajhatta tehát a kikötő közelébe, ahol valamilyen fürdőző gyerekekben remélt jó falat helyett szomorú halálát lelte.

— (Marconi.) Cettinjből jelentik: Marconi Solari márkí kísérletében Antiváriba érkezett. Néhány nap múlva megnyílik a Bari és Antivári között való drótnélküli távirati összeköttetés.

— (Tűzek.) Nagy tűz pusztított *Körmenden*. A körmendi híres óragyár égett le porig. A kár áruban mintegy 180.000. gépekben és felszerelésekben 70.000 és az épületben 60.000 korona. Biztosítva volt 200.000 koronára. A tűz délután négy-öt óra között keletkezett gondatlanságból. Este tíz óra körül az olvasztókemence ismét kigyuladt, de a gyárban senki sem volt és így emberéletben nem esett kár. — *Turóc-Szent-Mártonban* tegnap délután három órakor tűz ütött ki, mely hamarosan egy egész utcasort lángba borított. Négy óra alatt hatvan ház égett le. — A szatmármegyei *Kis-Namény* községben július 27-én délután a villám a falu végén levő közös szérűskertbe lecsapott és az ott levő összes asztagokat felgyújtotta. A falu egy évi keserves munkájának gyümölcse alig másfél óra alatt elpusztult. Mentésről szó sem lehetett. Víz nem volt, mivel a kutak egytől-egyig kiszáradtak, úgy hogy a rendes vízszükségletet is a mezői kutakból szerzik be. A kár körülbelül százezer korona. — A szatmármegyei *Koltán* is óriási tűzvész pusztított. Az orkányterű szélben *Tar* Károly gazda csúnya gyuladt ki, melyről a lángok ácsaptak a szomszédos épületekre s azok mellékhelyiségeire. Rövid idő alatt 18 ház állott tűzben. Oltásról, bár a szomszéd községekből is érkezett segítség, szó sem lehetett, mert a kutak víze kiapadt s míg a közeli patakról vizet hoztak, a tűz elvégezte romboló munkáját. — *Desauból* jelentik: Oranienbaum, Dolnitz és Nochlau között nagy erdőtüz van. Tegnap estig 3000 morgan állott lángban anélkül, hogy a tűz apadt volna. A tüzet 400 katonára segít oltani.

— (Kitüntetés.) A király *Kiffa* János nyugalmazott pénzügyi számvizsgálónak, sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül, a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

— (Bicska a börzén.) Nagy riadalmat keltett ma délelőtti tizenegy órakor a tőzsdén egy késéssel végződő verekedés. A tőzsde előtti dunaparti korzón *Mezei* Fülöp magánzó összeveszett a sógorával, *Tusák* Sándor tőzsdeügynökkel egy gabonaügylet kifolyólag. *Tusák* tartozott Mezeinek egy összeggel, amit Mezei követelt. Ilyen harcias hangulatban találkoztak néhány perc múlva a tőzsde csarnokában. Itt a háború újra kiütött. *Tusák* volt a támadó japán s miután alaposan pofonteremtette sógorát, még le is teperte a földre s a gyomrán győzelmi hadiláncot járt. Mezei csak nyögött, csak nyögött, de végre is megszokta ezt az állapotot, annál is inkább, mert a kárörvendő börzések folyton ezt kiabálták:

— Csak a fejét a muszkának, hogy meg ne sántuljon!

— Banzáj!

És kikapta mellényének balzsebéből élesre köszörült bicskáját s azt *Tusák* combjába szurta. A bicska jól működött. Nyolc cm. hosszú folytonossági hiányt okozott s *Tusák* egy tájédmás «Jaj» kiáltással leszállott Mezei gyomráról s össze is roskad, ha barátai körül nem ölelik. Az eset vége az lett, hogy *Tusák* a mentők vették pártfogásukba; míg Mezei ellen a rendőrség vizsgálatot indított.

— (Kirábalt takarékpénztár.) Vakmerő rablás történt *Borovicson*, ahol az ottani takarékpénztárt kirabolták. A rablók, amint azt a vizsgálat megállapította, a pénztári épület falát a szomszédos ház telkéről aláásták és úgy jutottak be a takarékpénztári épületbe, amelynek ajtait aztán belülről felnyitották. A takarékpénztár épületében lakik *Vlád* Illés hivatalos is, aki észrevette, hogy betörők vannak a takarékpénztárban. Fel is kelt, hogy kimenjen, de mikor az ajtót felnyitotta, egy bekormozott arcu

rabló lépett elébe, revolvert fogott *Vlád*ra és kijelentette, hogyha vissza nem megy a szobába, agyonlövö. *Vlád* erre a fenyegetésre visszahúzódott és csak az ablakon át nézte, hogy a rablók, akik négyen voltak, miként gurították ki hengereken a nehéz vas pénztárszekrényt az udvarra, onnan pedig az utcára, ahol kocsihoz tették és elhajtottak vele. *Vlád* csak reggel mert előjönni a szobájából s azonnal jelentést tett a csendőrségnek, mely még aznap megtalálta az elrabolt pénztárszekrényt az erdőben, de feltörve és kifosztva. A pénztárban 10.000 korona készpénz és mintegy 100.000 korona értékű váltó volt. A pénzt magukkal vitték a rablók, a váltókat pedig összetépték. Az eddigi nyomozás megállapította, hogy a rablók korpai lakosok voltak és a csendőrség le is tartóztatott néhány ismert korpai betörőt, de hogy ezek voltak-e az igazi tettesek, az még nem egészen bizonyos. A rablók nagyon óvatosan dolgoztak és a pénzen kívül semmit sem vittek el, azt pedig elásták. A nyomozást megnehezíti még az is, hogy a korpaiak közt nagyon híres betörők vannak.

— (Magyar dalestély Bukarestben.) A «Bukaresti Magyar Dalárda» július 31-én, vasárnap a Bukaresti Magyar Társulat nagytermében saját pénztára javára sikerült dalestélyt rendezett. Az elnöki megnyitót *Papp* György tartotta, mely után kuruc-énekek és szavalt következtek.

— (Szerencsétlenül járt olasz gróf.) A *Verona* és *Prun* közötti uton horzalmos szerencsétlenség történt. *Morano* gróf és *Mocolino* mérnök kocsin hajtottak *Verona* felé, amikor a lovak hirtelen megbokrosodtak és elragadták a kocsit, amely mindenestül belezuhan az út melletti ötven méter mélységű szakadékba. A gróf agyonzúzta magát, a mérnök és a kocsi halálosan megsérültek.

— (Bucsu.) A főváros második kerületének egyik része a *Viziváros* tegnap ünnepelte meg a szokásos módon a bucsút. A plébánia templomban reggel csöndes mise volt; tíz órakor pedig a zenés nagy mise, amelyet *König* Gusztáv plébános mondott nagy segédlettel. Mise közben körmenet volt, délután negy órakor litánia. A templom előtt lévő téren tömegek vásáros bódé és mutatványos sátor állott a bucsút ünneplő közönség szórakoztatására.

— (A főkapitány szabadságon.) *Rudnay* Béla főkapitány ma kezdte meg hathetes szabadságát. A főkapitányt távollétében a közelebb nyugdíjba vonuló dr. *Farkas* Lajos osztálytanácsos helyettesíti, mivel a főkapitányi helyettes, *Pekáry* József királyi tanácsos is szabadságon van.

— (Sztrájk Bécsben.) Bécsben a fuvaroskocsisok ma tartott gyűlése egyhangúlag elhatározta, hogy holnaptól fogva sztrájkolni fognak.

A fuvaros kocsisok tegnap gyűlésén hozott határozatokhoz képest ma megindult az általános sztrájk a nagy- és kisfuvartulajdonosok minden üzemében. Kívételt tesznek azok a vállalkozók, kik a követeléseknek már eleget tettek. Nem sztrájkolnak a sörgyárak és üzemek fuvarosai. A szállítóársulat (Transportgesellschaft) raktárába egy tiszt vezénylete alatt 30 főnyi gyalogság vonult ki, akik a sztrájkoló kocsisok helyett látják el a fuvarosmunkát.

— (Megtámadott rendőrök.) Tegnap este a keleti pályaudvaron nagy ribilliót okozott *Berze* Lajos vasuti munkás és *Berze* János honvédgyalogos. A két testvér este hét órakor részegen beállított a keleti pályaudvar indulási oldalára. Daloltak, lármáztak, kurjongattak. A honvéd kibuzta az odalégyverést és azzal hadonászott össze-vissza. A botrányra *Zsebő* József 1287. számú rendőr is előkerült, aki csendre intette a garázdálkodókat. A honvéd erre odalégyveréssel a rendőr felé sujtott, aki szerencsére karjával elhárította az ütést. Nagy nehezen sikerült csak a garázdálkodókat megfékezni. A katonát átadták a katonai hatóságnak. *Berze* ellen pedig a rendőrség indított vizsgálatot. Ugyancsak a keleti pályaudvar előtt történt, hogy *Orbán* János bérkocsis, aki sebesen hatott, *Makkai* Bálint 1363. számú rendőr kérdésre vont. A bérkocsis erre durván szitkozódva a rendőrré támadt, ütlegelni kezdte, a zubbonyát összetépte. A kocsis annyira dühöngött, hogy csak több rendőr segítségével lehetett megfékezni. A rendőrség megindította a veszedelmes kocsis ellen a vizsgálatot.

x **Alig négy hete** rendeltem meg önöktől a kettős villamos dele es keresztet R. B. 86.967 sz., melyért fogadják leghálásabb köszönetemet, mivel már teljesen jól érzem magam. Most újólág kérem, lenne szíves szomszédomnak, *Laibach* Józsefnek színtén egy készülőket küldeni, mivel nevezett rheumában szenved és én neki az ön találmányát ajánlottam, mert az biztosan kigyógyítja betegségéből. Tisztelettel *Tillmann* András asztalos mester Zomba (Tolna-

mege). Ily és hasonló elismerő leveleket kap *Müller* Albert ur (Budapest, V. Vadász-utca 42.), a kettős villamos kereszt R. B. 86.967. sz. feltalálója, melyek fényesen igazolják annak áldásos voltát.

x **Fölvívjuk olvasóink figyelmét** Herceg és Horvát Budapest, Kerepesi-ut 52. szám alatt, az «*Adria*» szállóval szemben létező női-divatáruházára.

NYILTTÉR. *)

Vérgyógyítás.

Hemopatia.

Ezen új, eredeti gyógy mód rendkívüli sikerrel lesz alkalmazva köszvény, asztma, szív-, vese-, gyomor-, bel és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és bőrbajoknál Biztos védelem szélbűdés és elmezavar ellen 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógy mód megalapítójának és egyedüli képviselőjének

dr. Kovács J.

egyetemi orvostudornak (Hemopata) rendelő intézete van **Budapest, V., Váci-körút 13. szám alatt** Rendelés naponta 9—12-ig és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszó Betegeket intézetem kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógy módja.

* E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **Witte** főhadnagy bünpöre. Szombaton tárgyalta a frankfurti hadbírószék **Witte** főhadnagy bünpörét, aki hamisan vallott a *Bilse*-ügyben; azonkívül katonáival is kegyetlenül bánt. A tárgyalás irántigen nagy volt az érdeklődés. A bíróság délután négy órakor hirdette ki az ítéletet, amely szerint **Witte** főhadnagyot egy évi és három napi feyházra, lefokozásra és két évi hivatalvesztésre ítélte. Az érdekes tárgyalásról tudósításunk a következő: A tárgyalás elején figyelmeztették **Wittét**, hogy joga van a bíróság egyes tagjai ellen kifogást emelni. **Witte** azonban nem élt ezzel a jogával. A személtvi adatok bemondata után a tanuk kihallgatása következett, akiket nagy érdeklődéssel vártak. Az első tanu, a világhírűvé vált *Bilse* hadnagy nyugodtan lépett a bíróság elé barátjával, *Baudel* volt főhadnaggyal. Kíváncsian nézte áldozatait, akik mind miatta vesztették el a tisztí kardbójot. A megidézett tanuk között van *Fuchs* volt őrnagy is, aki szintén cilinderben jelent meg. **Witte** vallomásának legérdekesebb része, amelyben *Koch* főhadnagné viszonyáról szól. Az ügyész itt zárt tárgyalást kért, amelyet az elnök el is rendelt. *Koch* főhadnagné egy berlini magas állású hivatalnok elvált felesége. Férje — *Bilse* leírása szerint — egy óriási természetű ember «disznószemekkel». *Borgert* főhadnaggyal lakott együtt és együtt gyártották a «váltókat». Ezalatt azonban **Witte** főhadnagynak ideje volt viszonyt kezdeni a főhadnagnéval. A legutolsó tárgyalásnál **Witte** esküvel tagadta, hogy viszonya lett volna a főhadnagnéval. A tanuk vallomásából kitűnt azonban, hogy hamisan esküdött. A vád utolsó pontja szerint **Witte** kegyetlenül bánt az alárendelt katonákkal. Egy katonát, mert nem elég gyorsan köszönt, legazemberezte és börtönbe záratta. De számos tanu jelent meg **Witte** volt katonái közül, akik mind ellene vallottak. A tárgyalás során a vádak beigazolást nyertek és a hadbírószék **Wittet** egy évi és három napi feyházra, lefokozásra és két évi hivatalvesztésre ítélte.

— **Halálos ítélet.** Eszékről táviratozzák: A bíróság *Novelic* Pétert kötélt áltati halálra ítélte szeretője férjének meggyilkolása miatt. A meggyilkolt feleségét tizenöt évi börtönre ítelték el.

KÖZGAZDASÁG.

Takarmány-kivitel tilalom Romániában. Bukarestből táviratozzák: A hivatalos lap királyi rendeletet közöl, mely a *tengeri kivitel* továbbbi intézkedésig holnaptól fogva *megtillja*. Az előbb kötött üzletek lebonyolíthatók, ha kötésük időpontját pontosan kimutatják. Egy másik rendelet szerint szeptember 16. (29)-től fogva *tilos takarmányozásra szolgáló tönkölynek és olajpogácsának kivitele* *Verciorova* határállomáson kívül, amelyen át a kivitel történhetik.

Tallian miniszter üdvözlése. A jászszentlászlói gazdakör Tallian Béla földmiv. ügyi minisztert a képviselőház július 29-iki ülésén elmondott nagy-sikerű beszédére a következő felirattal üdvözölte:

Nagyméltóságú Földmiv. ügyi m. kir. Miniszter Ur! A jászszentlászlói gazdakör mai napon olvasta Nagyméltóságodnak a gazdaközönség boldogulására irányuló terjedelmes programmbeszédét. Nem mulaszthatjuk el, hogy ezen jó törekvések megvalósulására, mint hazánknak jó polgárai Isten áldását ne kérjük. Engedje meg Nagyméltóságod, hogy mint egyszerű földmiv. ügyi, a legmelegebben üdvözölhessük és hogy ezen szép és lelkes, hazafias programját kivihesse és annak gyümölcsseit élvezhesse, tartsa meg a jó Isten hazafias cselekedeteiben sokáig. A jászszentlászlói gazdakör szívből melegen üdvözli Nagyméltóságodat. Jászszentlászló, 1904. július 30. Nagyméltóságod iránt hazafias üdvözléssel Vincze Jenő a gazdakör elnöke. Zsigmond Konrad, a gazdakör titkára és jegyzője.

Mezőgazdasági szakértők kiképzése. A földmiv. ügyi miniszter hivatalos lapja pályázati feltételeket közöl a különböző mezőgazdasági szakértők kiképzésére.

A sárvári tejjgazdasági szakiskola igazgatósága pályázatot hirdet folyó évi szeptember hó 15-én kezdődő és jövő évi augusztus hó 15-éig tartó üzletvezetési tanfolyamon rendszeresített öt, egyenkint 480 korona és folyó évi szeptember hó 15-én kezdődő s jövő év szeptember hó 14-én végződő kezelői tanfolyamon rendszeresített husz, egyenkint 360 koronás állami ösztöndíjra. Az üzletvezetési tanfolyam célja: nagyobb gazdaságok, vajtermelési központok és sajtgyárak részére elméletileg s gyakorlatilag alkalmas üzletvezetőket, illetve tisztviselőket képezni. Földbirtokosoknak, gazdatiszteknek alkalma nyújtani, hogy a tejjgazdasági üzletre vonatkozólag alapos szakismereteket szerezzenek, melyek segítségével képesek legyenek tejjgazdasági üzletet szervezni és sikeresen vezetni. A kezelői tanfolyam célja: tejjgazdaságok számára megbízható és megfelelő szakismeretekkel bíró vaj- és sajtmastereket (munkafelügyelőket) képezni, kik egy gyakorlatilag, mint elméletileg kellő módon értenek az intenzív tejjgazdaságban előforduló mindenféle munkához, úgymint a tehének ápolása, takarmányozása, fejése, a tej vizsgálata, kezelése, vajja és sajtja való feldolgozása, borjuszállítás, sertésenyésztés és sertéshizlalás.

Borgazdasági szakértők kiképeztetnek a budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyamon, a kecskeméti és egri vincellérisiskolákon.

A mezőgazdaság összes ágaiban való kiképzés céljából a csákovári, komáromi, adai és szabadkai földmiv. iskolák hirdettek pályázatot.

Kertészeti szakértők a budapesti m. kir. kertészeti tanintézet hároméves tanfolyamán képeztetnek ki.

A pályázati feltételek részletei a földmiv. ügyi miniszterium hivatalos lapjában foglaltak.

Országos baromfivásár Aradon. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület igazgatósága a múlt évi baromfikiállítás és baromfivásár sikerén felbuzdulva, elhatározta, hogy az idén, október 28-30. napjain, Aradon, ismét gazdasági és sportbaromfivásárt rendez s hogy e vásárokat ezentúl évről-évre megismétli.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Buza igen jó kereslet és megfelelő kínálat mellett elkelt ca 65.000 métermázsa 25-30 fillérrel magasabb árakon.

Egyéb cikkek búzával egyetemben igen szilárdak.

Uj-buza.

Tiszavidéki: 1000 mm. 80 k. 10.95 korona, 100 mm. 82 k. 10.70 korona, 150 mm. 81 k. 10.70 korona, 1500 mm. 81.5 k. 10.90 korona, 500 mm. 81.5 k. 10.50 korona, 3000 mm. 82 k. 10.85 korona, 300 mm. 82 k. 10.85 korona, 400 mm. 81.8 k. 10.70 korona, 600 mm. 82 k. 10.72.5 korona, 100 mm. 82 k. 10.70 korona, 100 mm. 82 k. 10.80 korona, 300 mm. 81 k. 10.70 korona, 100 mm. 81 k. 10.65 korona, 400 mm. 81 k. 10.50 korona, 500 mm. 81 k. 10.45 korona, 300 mm. 81 k. 10.67.5 korona, 500 mm. 81 k. 10.80 korona, 700 mm. 81 k. 10.77 korona, 500 mm. 81 k. 10.45 korona, 200 mm. 81 k. 10.55 korona, 100 mm. 80 k. 10.65 korona, 100 mm. 81 k. 10.50 korona, 100 mm. 80.5 k. 10.50 korona, 1800 mm. 81 k. 10.65 korona, 100 mm. 80 k. 10.65 korona, 100 mm. 80.5 k. 10.63 korona, 200 mm. 80.5 k. 10.60 korona, 300 mm. 80.5 k. 10.62.5 korona, 200 mm. 80.5 k. 10.70 korona,

200 mm. 80.5 k. 10.62.5 korona, 100 mm. 80 k. 10.62.5 korona, 100 mm. 80.5 k. 10.55 korona, 150 mm. 81 k. 10.55 korona, 100 mm. 80.5 k. 10.50 korona, 300 mm. 80 k. 10.60 korona, 100 mm. 80 k. 10.50 korona, 500 mm. 80 k. 10.70 korona, 100 mm. 80 k. 10.65 korona, 200 mm. 80 k. 10.57.5 korona, 100 mm. 79 k. 10.50 korona, 100 mm. 79 k. 10.40 korona, 200 mm. 77.5 k. 10.25 korona, 100 mm. 77.5 k. 10.25 korona, 100 mm. 79 k. 10.55 korona, 100 mm. 78 k. 10.50 korona.

Pestmegyevidéki: 400 mm. 80.5 k. 10.55 korona, 100 mm. 80.5 k. 10.30 korona, 300 mm. 80 k. 10.42.5 korona, 200 mm. 80 k. 10.42.5 korona, 600 mm. 80 k. 10.52.5 korona, 600 mm. 80 k. 10.52.5 korona, 200 mm. 80 k. 10.50 korona, 150 mm. 78 k. 10.25 korona, 150 mm. 78 k. 10.30 korona, 100 mm. 77 k. 10.15 korona.

Bácskai: 1500 mm. 79.5 k. 10.70 korona, 300 mm. 79 k. 10.70 korona, 400 mm. 77 k. 10.50 korona.

Bánási: 400 mm. 60 k. 10.70 korona, 1500 mm. 79.5 k. 10.70 korona.

Szerb: 2000 mm. 72 k. 10.40 korona.

Pólyai: 3000 mm. 79 k. 10.20 korona.

Román: ó buza: 6000 mm. 82 k. 10.82.5 korona, 5000 mm. 81 k. 10.60 korona, 4000 mm. 80 k. 10.75 korona, 4000 mm. 8 k. 10.60 korona, 5000 mm. 79 k. és 3000 mm. 70 k. 10.65 korona, 4000 mm. 79 10.57.5 korona.

Ó-Buza.

O-Becsei: 3260 mm. 77.2 k. 10.40 korona.

Rozs.

1400 mm. 7.80 korona, 100 mm. 7.80 korona, 200 mm. 7.75 korona, 100 mm. 7.75 korona, 100 mm. 7.70 korona, 500 mm. 7.75 korona.

Zab.

200 mm. 7.15 korona, 100 mm. 7 korona, 200 mm. 7.05 korona, 100 mm. 7.05 korona, 200 mm. 6.95 korona, 100 mm. 6.80 korona, 100 mm. 6.85 korona.

Repce.

125 mm. 10.33 korona.

Tengeri.

500 mm. 7.25 korona, 500 mm. 7.30 korona.

Érték-tőzsde.

Az előtőzsdén egyetlen kötés sem jött létre. Délben ugyancsak kevés üzlet mellett az irányzat tartott maradt. A legtöbb értéknek csak névleges árfo-lyamat lehetett megállapítani.

Az előtőzsdén jegyeztek:

Osztrák hitel	636.75	636.75	636.75	---
Magyar hitel	747	747	747	---
49/0 koronajáradék	97.10	97.10	---	---
Lezámitolóbank	450	450	450	---
Jelzálogbank részv.	506	506	506	---
Rimamurányi	490	490	490	---
Allamvasut	633	633	633	---
Városi villamos	327	32	327	---
Budapesti közuti	569	569	569	---

A déli tőzsdén zárultak:

Osztrák hitelrészvény	636.75	---	---	---
Magyar hitelrészv.	747	---	---	---
49/0 koronajáradék	97.10	---	---	---
Lezámitolóbank	450	---	---	---
Jelzálogbank részv.	506	---	---	---
Rimamurányi	490	---	---	---
Allamvasut	633	---	---	---
Városi villamos	327	---	---	---
Budapesti közuti	569	---	---	---

Utőtőzsde.

A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény	636.75	Osztrák-magyar Államvasut	633
Magyar hitelrészvény	747	Budapesti közuti	569
Lezámitoló-bank	450	Városi villamos vasut	---
Rimamurányi vasut	490	Déli vasuti részvény	---

REGÉNY-CSARNOK.

KATINKA.

Irtá: Somogyi Lajos. (12)

Erre azután a püspök kibökkentette, hogy egy mód van, amelylyel el lehetne odázni a bajt. A ren-DELETE igy szól, nem szabad összeesketni Haller Lászlóval a protestáns Bethlen Katinkát, legyen ő katolikus, legyen igazhívó az ő lelki üdvösségének is használ akkor ez nem érvényes a katolikus Bethlen Katinkára. Bethlenné tudta, hogy ez nem fog megtörténni, tudta, hogy Katinka nem fogja ősei vallását odahagyni. Nem is tett ajánlatot Katinkának. Perényi végigjárta az összes katolikus plébániákat, de mindenütt tudtak róla, egyik sem akart semmi pénzért vállalkozni arra, hogy meg-eskesse őket. Meg hiábavaló is lett volna, ha a

rendeletet ismerve, adja őket össze, akkor a há-zasság megsemmisíthető. Még be is csukják a papot. A börtön falai közül pedig nem igen lesz menekülése, úgy ott felejtik, mintha nem is volna. Tudtukra adta ezt Kolonghy uram. Olyan papot kell keresni, aki nem tudja. De hol van? Se Erdélyben se Magyarországon ilyet nem talál. Nem marad más hátra, mint lemondani. Ha olyan könnyű volna az. Szomorú volt az egész ház. Perényi Lászlót vizagztalta, de mit ér a vigasz, mit ér, ha tudtára adjuk, hogy angyalt vesztettél, kinél szebbet nem találsz. A három gráciát vesztetted el egy személyben, de azért ne sirj, keress egy másikat. Elvesztetted a leg-jobb hitvest, ki félelkon, remegve vár ölelő kar-jával, hogy ajkadon bizonyítsa szerelmét, de azért légy erős, mert te férfi vagy.

Hát az oroslán nem hóg elveszett párja után, pedig az az állatok királya.

Nem fognak álmaid teljesülni, nem egy angyalt vesztettél benne. A göndörhaju apróságok gügyö-gését nem fogod hallani. Elvesztetted, amikor még nem is voltak, nem nagyszerű ez, elvesz-teni ami nincs. Nem is sajnálható őket. Szen-vedsz?! Hát Krisztus Urunk nem szenvedett, nem meghalt értünk? Türi mint ő. Lászlóból kitört a keserűség.

— Türiek, mint ő. De én csak ember vagyok, ő meg Isten volt. Én nem akarok szenvedni érettelek, én nem akarok a ti megváltótok lenni, csak azé az egyé... De az is csak úgy szenved, mint én...

— Te László — szólt hirtelen Imre megfog-ván barátja kezét — én segíték rajtatok.

László örömmel ugrott fel.

— Igazán. Hogyan?

— Még nem tudom, de érzem, hogy segíteni fogok, mert segíteni kell.

László boszusan nézett Imrére.

— Ugyan ne tréfálgj...

Imre ment az erdőbe sétálni. Ott jobban lehetett gondolkozni. Ugyancsak törte a fejét, de nem tudott semmi okosat kieszelni. Gyönyörű tölgyerdő vette körül László fejéregyházi kas-télyát. Csupa hatalmas százados fák, melyeken csapatostul tanyáz a sárka rigó, a seregély, a har-kály... Ezen madarakat most nagy veszedelem fen-yegeti. Kivágják az erdőt s viszik fel a fát Bécsbe, ott nagyba építkeznek most. Elég pénzt harácsol-tak össze a magyaroktól, miből telik. Százan, meg százan vágták a fákat, asszonyaik, leányaik mikor kivitték az ebédet, ott maradtak délutánra, volt azután zsidaly. Imre is idejött, nézte a szép leányokat. Némelyik virágot kötött, másik han-curozott, az okosabbja meg elbujt, hogy senkise lássa hol van, csak egy valaki s ez az a valaki hogy csinos legény, ki el-elhagyja a munkát, hogy szerelmeséhez juthasson. Mikor visszamegy dol-gozni, akkor is folyton az ő szerelmesére gon-dolt. Pedig ennél a munkánál igen kellett vigyázni. Mikor már majdnem elfürészelték a hatalmas tölgyet, akkor következett a lerántás. Ez pedig úgy ment, hogy vastag köteleket dobtak át a tölgyfa egyik magas csucsán, a kötél mind-egyik végébe bekapaszkodott három-négy ember és huzták nagy erővel. A hatalmas fa eleinte nem engedett, de később mégis megdőlt. Ott he-vert a földön. Ekkor megrohanta ismét egy-két ember, megtisztították ágaitól és vitték el ne hogy a helyet foglalja. Baj a ledöntésnél, ha a fa nem abba az irányba dől, a merre ők akar-ják. Néha meg egyenesen a döntőire esik. Ezért kell ott lenni az észnek, figyelni kell. Imre már ezt is meguntá nézni, tovább indult, hanem hir-telen jajgatás ütötte meg fülét. Megállt, sejtette, hogy a favágóknál történt valami. Gondolkozott, hogy vissza menjen-e, érdemes-e végig nézni a szegény ember kinszenvedését. Valami úgy huzta vissza. Ő talán tud is rajta segíteni. Kalandozásai közben az orvosi tudományt is úgy, a hogy el-sajátította. Ez az érv győzött. Sietett vissza. Egy leány futott el mellette, ment vizet hozni. Imré-nek nem kelle sokáig keresni, hol van a sebesült egy nagy csoport embert látott. Arra felé ment. Csakugyan ott állottak mind ijedt arccal, talán arra gondolva, hogy holnap ők is itt lehetnek.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő: MAGYAR GYULA.

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat

Becslési áron alul adatnak el még a lent felsorolt cikkek, mivel azok többé raktáron nem lesznek.

1 elegáns Sephür pongyola	becsár 5.-, eladási ár 2.50 frt
1 remek délain pongyola	12.-, 5.-
1 remek szövet felsőszoknya	12.-, 5.50
1 gyönyörű angol szövet v. luster-alj	19.-, 4.50
1 remek f. selyemfenyű cloth alsőszoknya	6.50, 3.-
1 selyem laffit alsőszoknya (suhagó) csipkedésszál	16.-, 7.50
1 elegáns tavaszi Havelok finom ankol leimétköl.	16.-, 7.75
1 finom szövetruha minden színben	25.-, 10.-
1 legfinomabb selyemblouz	15.-, 6.-
1 remek costüm, kabát és alj	24.-, 12.-
1 doubl. szövetgallér, kockás felsőjevel	14.-, 8.-
1 finom selyemruha, elegáns, dus díszítés	45.-, 12.-
1 finom utazó kápeny	12.-, 6.50
1 tiszta córna abrosz, 6 szalv. ajour széllel	9.-, 3.25

1 tolltartó ágyhuzat, erős, mint a bőr, 30 rőf	becsár 9.50, eladási ár 6.- frt
1 Plus-pápa-vászon, remek min.	9.50, 5.25
1 vég tiszta len crész, alkalmi vétel	22.-, 12.50
1 ablakra v. csipkefüggöny, remek minta	4.50, 2.25
1 tet. vászon pohártörő	2.40, 1.60
1 smyrna-szőnyeg, 280 sz., 8 m. h.	18.-, 8.50
1 méter valódi spargaszőnyeg, tartós minőség, 90 széles	1.25, .95
1 méter ugvanaz, 85 széles	1.10, .70
1 vég irlandi vászonj 54 rőf	17.-, 9.25
1 chine paplan, 2 személyre, ujd.	12.-, 5.50
1 valódi clothpaplan, remek min.	8.50, 4.25
1 Váson íngök	1.50, .85
1 gazdagon díszítve	3.-, 1.50
1 ruhára való remek delain 7 mtr. minden színben	3.75
1 ugvanaz másfajta delain 7 méter	2.10

1 ruhára való fekete kamgarn, 120 széles, 5 m. 5.25 frt	
1 teljes blouzra való tiszta selyem, 4 méter	becsár 7.-, eladási ár 3.50
1 vég rumburgi vászon, 88 m.	19.50, 9.75
1 vég damaszt csúvat ágynemű, csikos vagy virágos	13.-, 6.50
1 vég córna kanavász 90 rőf	9.50, 4.95
1 ággy és asztalkészlet (3 drb) a legfin. nehézs. minőségű	10.50, 5.25
1 ablakra való szövetfüggöny	17.-, 8.50
1 a legfinomabb nehézs. minőségű	2.30, 1.15
1 a legfinomabb	2.50, 1.25
1 tuat finom zsebkendő	1.50, .75
1 a legfinomabb	2.50, 1.25
1 a legfinomabb córna bat szí, tet	5.-, 2.50
1 mirrus-koszoru, fátjallal együtt	6.-, 3.-
1 Csedős lepedő-vászon, gyepen fohérlétt	16.-, 7.75
1 Agy elő való remek minta smyrna	7.50, 3.85
1 A legjobb fajta smyrna	3.60, 1.80
1 kész vászonlepedő	1.90, .95

Minden vevő 10 korona rendelésre egy smyrna szőnyeget kap teljesen ingyen és egy életnagyságu krétarajz-arcfépét.

HERCZEG és HORVÁT Budapest, Kerepesi-ut 52.

Figyelem! Cégünk új kedvezményt nyújt akként, hogy minden vevőnek, ki 12 forintot meghaladó rendelését tesz, a saját arcfépe vagy bármely tetszés szerinti kis fénykép után egy életnagyságu fényképet teljesen ingyen készít hű kivitelben, 60 cm. magasságban, csupán a díszes keretért (passe-partout), amelyben az életnagyságu fénykép foglaltatik, az önköltségünket, 1 frt 50 krt számítunk.

Az ipar csodája! 12 forint 1 darab összecsatolható vasgép adó-sodrony-betéttel, 3-rétű matracocai és terítővel.

12 forint 50 krajcár egy darab selyempaplan fodrossal és zsebbel, minden színben, 125 cm. széles, 180 cm. hosszú.

Megrendelhető csak **GICHNER ÜSTVÉREK BUDAPEST.** Múzeum-körút 27. Pa-lan- és matracgyár, szőnyeg- és vasbutorraktár. Árjegyzéket bérmentve és ingyen küldünk.

Olcsó KÁVÉ ÉS TEA

ARAK:

1 kl. Háztartási	1.20
1 Portorico	1.30
1 Portorico	1.50
1 Kuba (finom)	1.70
1 Kuba (legfinomabb)	1.90
1 Gyöngy (finom)	1.50
1 Mocca (legfinomabb)	1.40
1 Arany Jáva	1.60
1 Arany Jáva (igen finom)	1.40

Különösen ajánlom naponta frissen pörkölt kávéimat

1 kl Vegyes pörkölt kávé	1.40
1 Finom pörkölt	1.60
1 Kuba pörkölt	1.80

Kávéhoz csomagolható:

1/4 kl Mandarin cs. kev.	1.50
1/4 Mandarin cs. kev.	.85
1/4 Háztartási	1.25
1 Háztartási	.65
1 csomag törmelék	.30

4/2 kilós postaszaknál (melyben több fajta is küldhető) már a vidékre is teljesen bérmentve és elvámolvá küld

Balogh László
kávé- és tea-kivitelű üzlete BUDAPEST.
Főüzlet és iroda: (209)
VII., Rottenbiller-utca 12. szám.

LEGSZEBB.....LEGJOBB.....LEGOLCSÓBB.

PAP LAN PAP LAN PAP LAN

ÖSSZEHAJTHATÓ VASÁGY 3 KIVEHETŐ MATRACCAL 10 FRT. I ACÉLSODRONY ÁGVBETÉT 5 FRT.

GICHNER JÁNOS
paplan, matrac és kárpitosáru gyáros, szőnye, függöny, vasbutor stb. nagy raktára. 150

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. sz.
Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidék megrendelések pontosan eszközöltetnek, nem tetsző árúkat kicseréltetnek, vagy a pénz visszaadatik.

Az egyedül létező valódi angol SZÉPÍTŐSZER
a Balassa-féle valódi angol **UGORKA-TEJ,** mely azonnal eltávolít minden szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtájkát (millesz) stb. és az arcnak friss üdeseget, satalagságot kölcsönöz.

Egy Dveg Ára 2 K, ehhez Ugorka-szappan 1 K, poudra 2 K.

Főszékhely: **Balassa Kornél** gyógy-szerára Erzsébetfalva. Budapest. Kapható minden gyógyszerárban. Főraktár Budapesten: Török József gyógyszerárban, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26.

Sportkedvelők és kerékpározók figyelmébe.

Motor- és kerékpár-gummitak. Kerékpárokat Merkur, Champion, Courir, Mars-kerékpár, alkatrészek a legutányosabb árban szállít vidékre is **POLACSEK JÓZSEF** és **TSA** szakmechanikai, elektrotechnikai és kerékpár-gyártó cég. — Budapest üzlet és raktár: VI., Andrássy-ut 61. gyár, VI., Eötvös-u. 37. — Angol Tennis-labdák raktáron.

Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk. — A magyar távirati iroda szállítói. 295

Minden öszülő egyének nélkülözhetetlen a **Tábor-féle Haj-Regenerateur** mely csakis **Tábor** gyógyszerárában kapható. — Ára 2 korona.

Ez nem hajfestő! Ártalmatlan! Szintelen folyadék!

Sem a kézen, sem a fejbőrön, sem a ruha szövetén semmi foltot nem hagy és épp oly egyszerűséggel használjuk, mint mikor vízzel bekenjük a fejünket. Az ösz haját 8-10 nap alatt olyan színűre varázsolja, mint az fiatal korában volt, anélkül, hogy festené. Férfi és nő egyaránt biztos eredménnyel használhatja. Hatásáért elvállalom a kezességet! — Arc szépítésére a leghatásosabb a **osoda-crém.** Szeplőt, májfoltot és minden arctisztátalanságot 4-5 nap alatt eltünteti és nem engedli, hogy újra kiüssön. Hatásért teljes szavatosságot vállalok. Ára 1 korona, hozzávaló szappan 70 fillér.

Férfi szerek kizárólagos megrendelési helye: **Tábor Gyula** gyógyszerár Alberti-Irsán.

Sikerült

Karlsbadban 2 vagon porcellán árut rendkívül olcsó áron megvennem. Ennek kiárusítása üzletemben megkezdődött.

Arum: Egy comp. fin. 6 szem. fehér ebédő készlet 8 frt. Egy comp. 6 szem. ebédő díszesen festve csak 5.50 frt. Egy comp. 6 szem. ebédő csodakészlet aranyozva és festve csak 7.35 frt. Egy díszes mosdókészlet csak 3.35 frt. Kávé- vagy tea-készlet fehér csak 1.50 frt. Csoda kávé- vagy tea-készlet aranyozva és festve csak 3.75 frt.

Egy 6 szem. metszett és gravírozott üveg-készlet 4 frt. Egy tuat vizes vagy borospohár 60 kr.

TAKÁCS FERENC
magyarhoni üveg- és karlsbádi porcellán gyári raktára
Andrássy-ut 74. sz.
Vidékre ingyen láda és csomagolás. — Pontos kiszolgálás. Vasuti állomás kérétek.

BUTOROK a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig legutányosabban kaphatók úgy készpénzért, mint részletfizetésre **EHRENTREU** és **FUCHS** testvéreknek Budapest, VI., Teréz-körút 8. (Andrássy-ut közelében). Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Grossmann B. és Társa Erzsébet-körút 12. I/9. 14-16 forintért férföltönyök mérték után készíttetnek a legújabb és legdivatosabb szövetekből. ☎☎☎☎☎☎ (154) ☎☎☎☎☎☎ Telefonszám 12-11

BUTOROK. Háló-, ebédő- és szalag-butorok, úgy készpénzért, mint részletfizetésre, árfelemelés nélkül olcsóbban, mint bárhol kapható Erzsébet-körút 48. szám, Royallal szemben **Buchinger I.** butoriparosnál.

Budapestre utazók hecces figyelmébe! **FOGAK 2 forinttól** és teljes fogsorokat rágásra beilleszt 24 óra alatt jótállással, a gyökér eltávolítása nélkül. Eltört és nem jól illő togsorok javítása 2 óra alatt 1 frttől. Amerikai fogműterem tulajdonos **Kovács I. Károly-körút 9.** (Gróf Hadik-palota) II. emelet, 8. Található: reggel 9-től délután 6-ig. — Vasár- és ünnepnapokon is.